

коливання лісонасаджених площ на рівні від 240 га до 290 га. Максимальні площі заліснення зафіксовані у 2006 – 2007 роках та складала в середньому 300 га.

Проаналізовано площі засаджень території Мушнянського та Кам'янського лісництв протягом 2005 – 2015 років [2]. Максимальна площа засаджень відбувалась у 2006 році та складала 74 га – в Кам'янському лісництві, при цьому мінімальне значення, 22 га засаджених площ за період дослідження було в 2011 році. В Мушнянському лісництві мінімальна площа лісових засаджень – 17 га – була в 2005 році та різке збільшення спостерігаємо в 2006 році, що складає 54 га [2]. В Кам'янському лісництві, порівняно з Мушнянським, щороку збільшується динаміка насаджень дерев. Це свідчить про те, що заготівля деревної сировини в даному господарстві є досить великою.

Отже, на території ДП «Оstkівський лісгосп» переважаючими є хвойні породи дерев, вікова структура деревних порід є порушеною, переважають середньовікові дерева. Порівнявши площі засаджень протягом десяти років, потрібно зазначити, що протягом даних років відбуваються значні коливання лісових насаджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беренич А. В. Сучасний стан та використання лісових ресурсів України / А. В. Беренич, Т. О. Фастівець. – 2013.
2. Миропольський Л. І. Історія Ostківського лісгоспу / Л. І. Миропольський – Рівне: ПП ДМ, 2008. – 315 с.

УДК 520.02:502.13(210.3)(262.54)

О.В. Непша, старший викладач
(Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького)

ПРИРОДООХОРОННІ ТЕРИТОРІЇ, ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ І СТАБІЛЬНОСТІ БЕРДЯНСЬКОЇ КОСИ

Бердянська коса відноситься до найбільших кіс північного узбережжя Азовського моря - довжина 23 км, при ширині від 60 метрів у середній її частині до 2 кілометрів в кінці. Площа 7 км². Умовно її ділять на три геоморфологічні ділянки - Ближня, Середня і Дальня.

Сучасна екологічна ситуація на Бердянській косі дуже гостра, бо вона майже повністю забудована - в основному будівлями курортно-рекреаційного призначення. Тому в кінці минулого століття виникла нагальна потреба в охороні найбільш цінних територій коси. Відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд» (1992), до природоохоронних територій відносять ділянки суші і водойми, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу цінність.

Історія заповідання на косі починається з пам'ятки природи місцевого значення «Острів Великий Дзендзик», яка заповідана в 1984 році, на площі 15 га. та «Острів Малий Дзендзик з архіпелагом Астапиха», заповідана в 1984 році, на площі 36 га., що розташовані в Бердянській затоці [1,2].

На північно-східній околиці м. Бердянська знаходяться ботанічні пам'ятки природи місцевого значення «Дальні Макорти» створена в 1984, площею 5 га., «Ближні Макорти» створена в 1984 році, площею 5 га., а також ландшафтний заказник місцевого значення «Оголовок Бердянської коси», заповіданий в 1998 році на площі 221 га [1]. В 2010 році територія заказника «Оголовок Бердянської коси» площею 5 га увійшла до Приазовського національного природного парку [4].

10 грудня 1994 року № 750/94 Указом Президента України за № 750/94 «Про створення заказників загальнодержавного значення» було створено ландшафтний

**I Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
(20-21 квітня 2017, м. Бердянськ)**

заказник загальнодержавного значення «Заплава р. Берда» площею 1416,9 га [3]. Заказник територіально займає північно-східну частину Бердянської коси, де, не зважаючи на селітебну забудову, збереглися зберігся природний лиманно-озерний ландшафт з типовою лучно-галофітною і переважно одно-болотною рослинністю та багатою орнітофауною. В 2010 році територія заказника увійшла до Приазовського національного природного парку [4].

Таким чином, в межах Бердянської коси створено 6 об'єктів природно-заповідного фонду України загальною площею 1698,9 га. У зв'язку з сучасним інтенсивним господарським освоєнням коси природоохоронні території набувають надзвичайного значення і виступають як стабілізуючий фактор у збереженні не тільки наземного біорізноманіття і екосистем, але і тіла самої коси.

Література

1. Леоненко В.Б., Стеценко М.П., Возний Ю.М. Атлас об'єктів природно-заповідного фонду України –К.:Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 119 с.
- 2.Тищенко О.В. Рослинність приморських кіс північного узбережжя Азовського моря. - Київ: Фітосоціоцентр, 2006. –156 с.
3. Указ Президента України від 10.12. 1994 р, №750/94 [електронний ресурс]: режим доступу: [http://www. search.ligazakon.ua/l_ doc2.nsf/link1/](http://www.search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/).
4. Указ Президента України від 10.02.2010 р, №154/2010 «Про створення Приазовського національного природного парку» [електронний ресурс]: режим доступу: [http://www. zakon.rada.gov.ua/laws/show/154/2010](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/154/2010).

УДК 599. 742. 5: 159. 9. 019. 4.

Я.М Новак, Н.В. Денисюк

(Рівненський державний гуманітарний університет)

**ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ СУРІКАТІВ (SURICATA SURICATTA)
ПРИ УТРИМАННІ В НЕВОЛІ**

Згідно Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження", утримання диких тварин у неволі допускається, якщо створені умови, що відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям та створені найбільш наближені умови до природного середовища тварин. Проте в реальних умовах при утриманні тварин в неволі у них спостерігаються відмінності від поведінки диких тварин. Тому дослідження поведінки тварин у неволі та її зміни у зв'язку з умовами утримання набуває особливої актуальності.

З метою дослідження поведінки сурікатів при утриманні в неволі нами здійснювалось спостереження в Рівненському зоопарку, де утримувалось 8 особин різного віку. Найстарший із них, - Нельсон, прожив 17 років і перебував у зоопарку довше за інших сурікатів, що дає змогу адекватно судити про поведінку цих тварин в неволі у різні вікові періоди. Також серед тварин знаходились s6915 (2013 р. народження) та s6878 2012 р. народження, передані до даного зоопарку з Варшави у 2013 р.

Територіальна та соціальна поведінка. В природних умовах сурікати поширені в пустелі Калахара у Південній Африці і живуть у норах, які риють у землі. Це суспільні тварини. В колонії може бути до 30 тварин, які живуть разом в одній норі. Таким чином, кожна тварина не копає собі окрему нору, а використовує нору іншої сурікати, або іншої тварини, розширюючи її. Проворні сурікати залишаються завжди поруч з норою і можуть швидко зникнути в ній у випадку небезпеки [2, 40]. В